

GENERĀLADVOKĀTA
FILIPA LEŽĒ SECINĀJUMI,

sniegti 2004. gada 15. janvārī¹

1. Šajā lietā no jauna tiek izvirzīts jautājums par krāsas kā tādas, proti, bez formas un kontūras, spēju veidot preču zīmi Padomes Pirmās direktīvas 89/104/EEK 2. panta nozīmē². 2003. gada 6. maija spriedumā lietā *Libertel*³ Tiesa sprieda par to, vai kāda krāsa kā tāda atbilst šajā pantā izvirzītajām prasībām. Šajā lietā *Bundespatentgericht* [Federālā tiesa rūpnieciskā īpašuma lietās] (Vācija) jautā, vai divas krāsas kā tādas, proti, divas krāsas kā tādas bez formas un kontūras un bez jebkāda noteikta savstarpēja sakārtojuma, spēj veidot preču zīmi iepriekš minētā 2. panta nozīmē.

kas var izraisīt konkurences traucējumus kopējā tirgū.⁴ Ar šo direktīvu tiek tuvināti tie dalībvalstu tiesību aktu noteikumi par preču zīmēm, kas vistiešāk ietekmē iekšējā tirgus funkcionēšanu.⁵ Šo noteikumu starpā ir arī noteikumi, kas definē preču zīmes reģistrācijas nosacījumus⁶ un kas nosaka reģistrētas preču zīmes aizsardzību⁷.

3. Direktīvas 2. pantā ir noteikti apzīmējumi, no kuriem var sastāvēt preču zīme. Šī panta redakcija ir šāda:

I — Atbilstošās tiesību normas

A — Kopienas tiesības

2. Direktīvas mērķis ir novērst atšķirības dalībvalstu tiesību aktos par preču zīmēm,

“Preču zīme var sastāvēt no jebkuriem apzīmējumiem, ko var attēlot grafiski, jo īpaši no vārdiem, ieskaitot personu vārdus, zīmējumiem, burtiem, cipariem, preču vai to iepakojuma formas ar nosacījumu, ka šādi

1 — Oriģinālvaloda — franču.

2 — 1988. gada 21. decembra Direktīva, ar ko tuvinā dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV L 40, 1989., 1. lpp., turpinā tekstā — “Direktīva”).

3 — C-104/01, *Recueil*, I-3793. lpp.

4 — Pirmais apsvērums.

5 — Trešais apsvērums.

6 — Septītais apsvērums.

7 — Devītais apsvērums.

apzīmējumi spēj parādīt atšķirību viena uzņēmuma precēm vai pakalpojumiem no citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem.”

4. Direktīvas 3. pantā ir uzskaitīti atteikuma vai spēkā neesamības iemesli, kas var būt par pamatu preču zīmes neregistrēšanai. Šī panta 1. punkta b) apakšpunktā ir paredzēts, ka preču zīmes, kam nav nekādas atšķirtspējas, neregistrē vai registrējot pasludina par spēkā neesošām.

5. Direktīvas 3. panta 3. punkts paredz, ka preču zīmei neatsaka reģistrāciju vai nepasludina to par spēkā neesošu saskaņā ar šī panta 1. punkta b) apakšpunktu, ja, pirms reģistrācijas pieteikuma datuma un turpmāk to lietojot, preču zīme ir ieguvusi atšķirtspēju.

jumu aizsardzību”], ar ko Vācijas tiesībās transponēja Direktīvu un kas stājās spēkā 1995. gada 1. janvārī⁹, nosaka, ka “vis[us] apzīmējum[us], jo īpaši [...] krāsas un krāsu kombinācijas [...], kas spēj parādīt atšķirību starp viena uzņēmuma precēm vai pakalpojumiem un citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem”, var aizsargāt kā preču zīmes.

7. *Markengesetz* 8. pantā ir noteikts, ka neregistrē apzīmējumus, kas aizsargājami kā preču zīmes 3. panta nozīmē, bet ko nevar attēlot grafiski, tāpat kā tos, kas reģistrācijas pieteikumā norādītajām precēm vai pakalpojumiem nepiešķir nekādu atšķirtspēju. Turklāt tas paredz, ka šie iemesli netiek piemēroti, ja brīdī, kad tiek izlemts par reģistrāciju, preču zīme attiecīgajai mērķa auditorijai ir kļuvusi plaši pazīstama, izmantojot to šīm precēm un pakalpojumiem.

II — Fakti un pamata prāva

B — Valsts tiesības

6. 3. panta 1. punkts 1994. gada 25. oktobra *Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichnungen*⁸ [Vācijas likumā “Par preču zīmju un citu atšķirības apzīmē-

8. 1995. gada 22. martā uzņēmums *Heidelberger Bauchemie GmbH*¹⁰ iesniedza izskatīšanai pieteikumu *Deutsches Patent- und Markenamt* [Vācijas Patentu un preču zīmju

⁹ — BGBl. 1994 I, 3082. lpp.

¹⁰ — Turpmāk tekstā — *Heidelberger Bauchemie*.

⁸ — Turpmāk tekstā — *Markengesetz*.

birojā] nolūkā reģistrēt kā preču zīmi zilu un dzeltenu krāsu. Pieteikuma iedaļā ar nosaukumu "Preču zīmes attēlojums" ir redzams četrstūrainš papīra gabaliņš, kura augšējā daļa ir zilā krāsā, bet apakšējā daļa — dzeltenā krāsā. Preču zīmes apraksts ir šāds:

"Pieteikumā iekļauto preču zīmi veido pieteikuma iesniedzēja uzņēmuma krāsas, kas izmantotas visās iespējamās formās, jo īpaši iepakojumos un etiķetēs.

Precīza norāde par krāsām ir šāda:

RAL 5015/HKS 47 — zila,

RAL 1016/HKS 3 — dzeltena."

9. Reģistrācija, par kuru ir strīds, tika pieteikta lielumam skaitam būvdarbu materiālu, tādiem kā piejaukumi, limes, sveķi, veidņu eļļas, aizsardzības un tīrīšanas līdzekļi, izolācijas materiāli, šuvju aizdares, krāsas, lakas, termiskās izolācijas materiāli, būvmateriāli, cements, apmetums, kā arī spiediena pistoles un smidzinātāju iekārtas.

10. Ar 1996. gada 18. septembra lēmumu *Deutsches Patent- und Markenamt* šo pieteikumu noraidīja, pamatojot, ka attiecīgais apzīmējums nevar veidot preču zīmi. Tas norādīja, ka krāsas vai abstraktas krāsu kombinācijas bez kontūrām, tas ir, bez formas un veidola, nav apzīmējumi, kas tiek aizsargāti kā preču zīmes *Markengesetz* 3. panta nozīmē.

11. *Heidelberger Bauchemie* turpinājumā atsaucās uz *Bundesgerichtshof* 1998. gada 10. decembra lēmumu "Melnas un dzeltenas krāsas preču zīme"¹¹, kurā šī tiesa atzina, ka krāsas un abstraktas krāsu kombinācijas bez kontūras var veidot preču zīmi.

12. Ar 2000. gada 2. maija lēmumu *Deutsches Patent- und Markenamt* no jauna noraidīja pieteikumu atšķirtspējas trūkuma dēļ, uzskatot, ka *Markengesetz* 3. panta nosacījumi bija izpildīti.

13. *Heidelberger Bauchemie* cēla prasību pret šo lēmumu *Bundespatentgericht*.

11 — *GRUR* 1999, 491. lpp.

III — Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

ir uzskatāma par apzīmējumu šī panta nozīmē un vai tai var atzīt atšķirtspēju.

14. Ar 2002. gada 22. janvāra lēmumu, ko Tiesa saņēmusi 2002. gada 20. februārī, *Bundespatentgericht* nolēma apturēt tiesvedību un iesniegt Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

15. Saskaņā ar lēmumu par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, *Bundespatentgericht* saskārās ar šādu problēmu. Pirms valsts tiesiskajā kārtībā tika ieviests jaunais Vācijas likums par preču zīmēm, tika uzskatīts, ka krāsa vai abstrakta krāsu kombinācija nespēj veidot preču zīmi. Krāsas varēja aizsargāt tikai konkrētā formā, kurā tās tika lietotas. Pēc jaunā likuma ieviešanas doktrīna pārsvarā atzina, ka turpmāk krāsa vai abstrakta krāsu kombinācija var veidot preču zīmi. Tāda ir arī *Bundesgerichtshof* pieņemta nostāja.

16. Tomēr *Bundespatentgericht* uzskata, ka šī nostāja rada ievērojamas juridiska rakstura šaubas. Pēc tās domām, abstrakta krāsas preču zīme ļauj aptvert neierobežotu skaitu veidolu. Runa ir par optāciju, kas pieņemta attiecībā uz vēlāk izveidotām preču zīmēm, kurām noteicoša būtu tikai krāsa. Tādējādi rodas šaubas, vai abstrakta krāsas preču zīme

17. Turklāt *Bundespatentgericht* uzskata, ka abstraktu krāsas preču zīmju reģistrācija ir pretrunā precizitātes principam, saskaņā ar kuru preču zīmes reģistrācijas pieteikumam jāļauj skaidri noteikt, kāds ir aizsargājamais objekts. Šī principa nolūks ir nodrošināt atbilstību Direktīvas 2. panta prasībai, saskaņā ar kuru attiecīgais apzīmējums var veidot grafisku attēlojumu. Šīs prasības mērķis ir arī ļaut izvērtēt atteikuma iemeslus, kas izriet no Direktīvas 3. un 4. panta, kā arī 10. pantā prasīto preču zīmes pienācīgu lietošanu. Krāsu paraugi un to apzīmējumi ar starptautisku kodu neveido grafisku attēlu Direktīvas 2. panta nozīmē, jo šāda preču zīme varētu veidot neierobežotu skaitu dažādu formu.

18. Ņemot vērā šos apsvērumus, *Bundespatentgericht* nolēma uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“Vai krāsas vai krāsu kombinācijas, kas reģistrācijas pieteikumā norādītas abstraktā veidā un bez kontūrām un kuru nianse ir izskaidrotas ar norādi uz krāsas paraugu (krāsas analīze) un precizētas saskaņā ar

atzītu krāsu klasifikāciju, atbilst nosacījumiem, kas izvirzīti, lai veidotu preču zīmi [Direktīvas] 2. panta nozīmē?

Jo īpaši, vai Direktīvas 2. panta nozīmē tāda preču zīme, proti, "(abstrakta) krāsas preču zīme":

- a) ir apzīmējums;
- b) ir tāda, kas parāda atšķirību, norādot uz izcelsmi;
- c) ir attēlojama grafiski?"

der Nederlanden (Nīderlande) uzdeva vairākus prejudiciālus jautājumus nolūkā noskaidrot, vai kāda krāsa kā tāda, bez telpiska ierobežojuma, var piešķirt atšķirtspēju noteiktām precēm vai pakalpojumiem Direktīvas 3. panta 1. punkta b) apakšpunkta nozīmē un — apstiprinošas atbildes gadījumā — ar kādiem nosacījumiem.

20. Tiesa secināja — lai izskatītu šos jautājumus, vispirms ir jānoskaidro, vai kāda krāsa kā tāda var veidot preču zīmi Direktīvas 2. panta nozīmē. Tā norādīja, ka krāsai kā tādai ir jāizpilda šādi trīs nosacījumi: pirmkārt, jāveido apzīmējums, otrkārt, jāspēj grafiski attēlot un, treškārt, jāļauj atšķirt viena uzņēmuma preces vai pakalpojumus no citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem.¹²

IV — Spriedums lietā *Libertel* un Tiesas interpretācija Direktīvas 2. pantam

19. Pēc lēmuma par lūgumu sniegt prejudiciāli nolēmumu Tiesa pasludināja iepriekš minēto spriedumu lietā *Libertel*. Šajā lietā pamata prāva bija par oranžas krāsas kā tādas kā preču zīmes reģistrāciju telekomunikāciju precēm un pakalpojumiem. *Le Hoge Raad*

21. Attiecībā uz pirmo nosacījumu Tiesa norādīja — lai gan nevar vadīties pēc tā, ka kāda krāsa kā tāda ir apzīmējums, jo parasti tā ir vienkārši lietu īpašība, tomēr saistībā ar precī vai pakalpojumu tā spēj veidot apzīmējumu.¹³

¹² — Iepriekš minētā sprieduma lietā *Libertel* 23. līdz 42. punkts.

¹³ — *Ibidem*, 27. punkts.

22. Attiecībā uz otro nosacījumu Tiesa secināja, ka krāsu kā tādu var grafiski attēlot, norādot starptautiski atzītu identifikācijas kodu un zināmos gadījumos pievienojot krāsas paraugu un tās vārdisku aprakstu.¹⁴

23. Attiecībā uz trešo nosacījumu Tiesa secināja — nevar izslēgt to, ka pastāv situācijas, kurās krāsa kā tāda var kalpot par norādi uz kāda uzņēmuma preču vai pakalpojumu izcelsmi.¹⁵

24. Tiesa secināja, ka krāsa kā tāda, ievērojot iepriekš minētos nosacījumus, spēj veidot preču zīmi Direktīvas 2. panta nozīmē.¹⁶

25. Balstoties uz šiem apsvērumiem, Tiesa pēc tam izvērtēja *Hoge Raad der Nederlanden* uzdotos prejudiciālos jautājumus par kritērijiem, kas jāņem vērā dalībvalsts iestādēm, lai novērtētu krāsas kā tādas atšķirtspēju attiecībā uz reģistrācijas pieteikumā norādītajām precēm vai pakalpojumiem.

26. Pirmkārt, Tiesa nosprieda — lai novērtētu atšķirtspēju, ko krāsa kā tāda var piešķirt noteiktām precēm vai pakalpojumiem, ir jāņem vērā vispārīgās intereses, lai nepamatoti neierobežotu krāsu pieejamību uzņēmējiem, kuru piedāvāto preču vai pakalpojumu veids atbilst tām precēm vai pakalpojumiem, par kuriem iesniegts reģistrācijas pieteikums.¹⁷ Tā piebilda — jo lielāks ir preču vai pakalpojumu skaits, attiecībā uz kuriem tiek pieteikta preču zīmes reģistrācija, jo vairāk ar preču zīmi piešķirtās tiesības var veidot pārspīlētu raksturu un nonākt pret-runā ar vajadzību uzturēt neizkropļotu konkurences sistēmu.¹⁸

27. Otrkārt, Tiesa norādīja — var atzīt, ka krāsai kā tādai piemīt atšķirtspēja Direktīvas 3. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 3. punkta nozīmē ar nosacījumu, ka mērķa auditorijas uztverē tā ļauj identificēt reģistrācijas pieteikumā norādīto preci vai pakalpojumu. Tiesa precizēja, ka atšķirtspējas pastāvēšana pirms lietošanas varētu veidoties tikai izņēmuma gadījumos, jo īpaši, ja preču vai pakalpojumu skaits, attiecībā uz kuriem preču zīme tiek pieteikta, ir ļoti neliels un ja attiecīgais tirgus ir ļoti specifisks. Tomēr šādu atšķirtspēju var iegūt, proti, krāsas kā

14 — *Ibidem*, 31. līdz 37. punkts.

15 — *Ibidem*, 40. un 41. punkts.

16 — *Ibidem*, 42. punkts.

17 — *Ibidem*, 5. punkts.

18 — *Ibidem*, 56. punkts.

tādas lietošanas rezultātā, pēc tam, kad attiecīgā mērķa auditorija ar to ir iepazīstināta.¹⁹

precizēja, kādi apzīmējumi vai norādes var veidot preču zīmi Direktīvas 2. panta nozīmē.

28. Treškārt, Tiesa izklāstīja — fakts, ka krāsas kā tādas preču zīmes reģistrācija tiek pieteikta lielam vai nelielam skaitam preču vai pakalpojumu, ir atbilstošs citiem konkrētā gadījuma apstākļiem nolūkā novērtēt pieteiktās krāsas atšķirtspēju tik lielā mērā, lai noskaidrotu jautājumu, vai tās reģistrācija pārsniegtu vispārīgās intereses, proti — nepamatoti neierobežotu krāsu pieejamību uzņēmējiem, kuru piedāvāto preču vai pakalpojumu veids atbilst tām precēm vai pakalpojumiem, par kuriem iesniegts reģistrācijas pieteikums.²⁰

29. Ceturtkārt, Tiesa precizēja, ka krāsas atšķirtspējas novērtēšana Direktīvas 3. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 3. punkta nozīmē ir jāveic *in concreto*.

30. Iepriekš minētais spriedums lietā *Liber-tel* ir viens no trim lēmumiem, kuros Tiesa

31. 2002. gada 12. decembra spriedumā lietā *Sieckmann*²¹, kas ir pirmais šajā sērijā, strīds bija par to, vai smarža var veidot preču zīmi Direktīvas 2. panta nozīmē²². Tiesa nosprieda, ka šis pants neizslēdz smaržas²³, bet ķīmiska formula, rakstveida vārds apraksts, parauga iesniegšana vai šo elementu kombinācija neizpilda grafiskas attēlošanas prasību²⁴.

32. 2003. gada 27. novembra spriedumā lietā *Shield Mark*²⁵ Tiesa pasludināja iespēju reģistrēt skaņas preču zīmes²⁶. Tā nosprieda, ka skaņas var veidot preču zīmi.²⁷ Tiesa precizēja, ka prasības attiecībā uz grafisko attēlu ir izpildītas, ja apzīmējums ir attēlots kā nošu partitūra, norādot nošu atslēgu, kas

21 — C-273/00, *Recueil*, I-11737. lpp., 46. līdz 55. punkts.

22 — Pamata prāva bija par *Deutsches Patent- und Markenamt* atteikumu kā preču zīmi reģistrēt tīr ķīmisku vielu metilcinamātu (metilēstera kanēļa skābi), kuras ķīmiskā formula ir $C_6H_5-CH = CHCOOCH_3$. Prasītājs bija arī iesniedzis smaržas paraugu un precizējis, ka tā parasti tiek aprakstīta kā "balzāms ar augļu aromātu un vieglu kanēļa virsnoti".

23 — 44. punkts.

24 — 73. punkts.

25 — C-283/01, Krājumā vēl nav publicēts.

26 — Pamata prāva bija par četrpadsmit skaņas preču zīmju spēkā esamību, ko reģistrējis *Bureau Benelux des marques*, no kurām vienpadsmit [skaņas preču zīmju] pamatā bija L. van Bēthovena etiķis klavierēm "Elizē" pirmās taktis un pārējo trīs pamatā — gaiša dziesma.

27 — 35. punkts.

19 — *Ibidem*, 66. un 67. punkts.

20 — *Ibidem*, 71. punkts.

nosaka tonkārtu, taktsmēru, kas nosaka ritmu un katras nots augstumu, kā arī tiek minēti instrumenti, ko izmanto nošu atskaņošanai. Turpretī rakstveida apraksts, tai skaitā onomatopoēze, norāde uz melodiju vai secīgi nosauktas mūzikas notis, šai prasībai neatbilst.²⁸

skaidrs, ka šajā pantā minētais apzīmējumu uzskaitījums nav izsmeljošs, kā arī tas, ka krāsas tajā netiek minētas.²⁹

33. 2003. gada 8. maijā Tiesa nosūtīja *Bundespatentgericht* iepriekš minēto spriedumu lietā *Libertel* un jautāja, vai šī tiesa uztur savu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. 2003. gada 15. maija vēstulē *Bundespatentgericht* atbildēja, ka uztur savus prejudiciālos jautājumus.

35. Turklāt, kas attiecas uz Līgumu par ar tirdzniecību saistītām intelektuālā īpašuma tiesībām, pazīstamu ar nosaukumu "*TRIPs*", kura [līgumslēdzēj]puses ir Kopiena un dalībvalstis³⁰, tad no 15. pantā minētā jēdziena "krāsu kombinācijas"³¹ nav izsecināms, ka līgumslēdzējpusēs tieši gribēja izteikt, ka divas vai vairākas krāsas kā tādas, bez noteikta izkārtojuma, var veidot preču zīmi. Faktiski vārdam "kombinācija" nav precīzi viena un tā pati nozīme visās trijās

V — Vērtējums

34. Kā *Bundespatentgericht* pareizi norāda savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, attiecīgajā regulējumā nav skaidra pamatojuma apgalvojumam, saskaņā ar kuru divas krāsas būtu apzīmējums, kas var veidot preču zīmi Direktīvas 2. panta nozīmē. Tādējādi ir

29 — Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Libertel* (25. punktā) Tiesa nosprieda, ka Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Kopienas Komisijas kopējo paziņojumu, kas ierakstīts Padomes sēdes protokolā laikā, kad tika pieņemta Direktīva, saskaņā ar kuru tās "uzskata, ka 2. pants neizslēdz iespēju [...] reģistrēt kā preču zīmi krāsu kombināciju vai vienu atsevišķu krāsu [...] ar nosacījumu, ka šādi apzīmējumi spēj parādīt atšķirību starp viena uzņēmuma precēm vai pakalpojumiem un citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem", nevar ņemt vērā, interpretējot šo pantu.

30 — Šis līgums ir pievienots pielikumā 1994. gada 15. aprīļa līgumam par Pasaules tirdzniecības organizācijas izveidošanu, ko parakstīja Kopesas un dalībvalstu pārstāvi. Šo līgumu Eiropas Kopienas vārdā attiecībā uz daļu, kura ir tās kompetencē, apstiprināja ar Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmumu 94/800/EK (OV L 366, 1. un 214. lpp.), un tas stājās spēkā 1995. gada 1. janvārī.

31 — 15. panta 1. punktā apzīmējumu veidi, kam tiek atzīta aizsardzība (tāpat kā preču zīmēm, ir noteikti šādi: "Jebkura zīme vai jebkura zīmju kombinācija, kas dod iespēju atšķirt viena uzņēmuma preces vai pakalpojumus no citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem, var veidot preču zīmi. Šādam zīmēm, piemēram, vārdiem, kas ietver personu vārdus, burtus, skaitļus, figurālus elementus un krāsu kombinācijas, kā arī jebkurai šādu zīmju kombinācijai ir tiesības tikt reģistrētai kā preču zīmei. Ja zīmes ir tādas, kas pēc savām īpašībām nedod iespēju izšķirt attiecīgas preces vai pakalpojumus, [PTO] dalībvalstis reģistrāciju var padarīt atkarīgu no atšķirības, kas iegūta to lietošanas gaitā. [PTO] dalībvalstis kā reģistrācijas priekšnoteikumu var pieprasīt, lai zīmes būtu vizuāli uzlīderamas."

28 — 59. punkts.

valodās, kurās *TRIPs* līgums tika sastādīts un kas ir vienādi saistošas³². Tādējādi, ja angļu un spāņu valodā vārdi "*combination*" un "*combinaciones*" nav saistāmi ar kādu sistēmu vai īpašu organizāciju un tie var vienkārši apzīmēt, attiecīgi, "*two or more things joined or mixed together to form a single unit*"³³ un "*unión de dos cosas en un mismo sujeto*"³⁴, franču valodā termins "*combinaison*" piešķir ierobežojošāku nozīmi, jo tas tiek definēts kā "elementu savienojums noteiktā izvietojumā"³⁵.

36. Turpretī, ņemot vērā iepriekš minētā sprieduma lietā *Libertel* apsvērumus un Tiesas ļoti plašo Direktīvas 2. panta interpretāciju, nav šaubu, ka šī sprieduma analīzi, saskaņā ar kuru krāsa kā tāda var veidot preču zīmi šī panta nozīmē, varētu attiecināt uz divām krāsām kā tādām.

37. Tādējādi, kas attiecas uz pirmo nosacījumu par apzīmējuma pastāvēšanu, Tiesas apstiprinājumu, saskaņā ar kuru krāsa kā tāda saistībā ar precī vai pakalpojumu un atkarībā no konteksta, kādā to lieto, veido apzīmējumu, var piemērot divām krāsām kā tādām. Faktiski noteiktā kontekstā, sevišķi, ja tās ir noteiktā veidā izvietotas, divas krāsas

var veidot apzīmējumu. Tāpat, saskaņā ar iepriekš minēto spriedumu lietā *Libertel*, divas krāsas kā tādas var grafiski attēlot atbilstoši Direktīvas 2. panta prasībām, ja vien tām ir norādīts starptautiski atzīts identifikācijas kods. Visbeidzot, kas attiecas uz trešo nosacījumu atšķirtspējas noteikšanai, Tiesa ļoti vispārējiem vārdiem norādīja, ka "krāsām kā tādām" var piemist atšķirtspēja.

38. Tāpat atbilstoši iepriekš minētajai judikatūrai uz *Bundespatentgericht* uzdotajiem jautājumiem būtu jāatbild, ka divas krāsas kā tādas, kuru nianse ir izskaidrotas ar norādi uz krāsas paraugu un precizētas saskaņā ar atzītu krāsu klasifikāciju, atbilst Direktīvas 2. pantā preču zīmei izvirzītajiem nosacījumiem, lai tās varētu uzskatīt par apzīmējumu, kas spēj parādīt atšķirību starp viena uzņēmuma precēm vai pakalpojumiem un citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem, un tās var attēlot grafiski.³⁶

32 — Runa ir par spāņu, franču un angļu valodu.

33 — *Oxford Advanced Learner's Dictionary*, 2000. gada izdevums.

34 — *RAE, Vigésima Edición 1984*.

35 — *Le Nouveau Petit Robert*, 1993. gada izdevums, un *Le Grand Robert de la langue française*, *Alain Rey* redakcijā, 2001. gada izdevums.

36 — Šādu nostāju Eiropas Kopienų Pirmās instances tiesa pauda savā 2002. gada 25. septembra spriedumā lietā T-316/00 *Viking-Umwelttechnik/TTSB* (zaļas un pelēkas krāsas salikums) (*Recueil*, II-3715. lpp.) un 2003. gada 9. jūlija spriedumā lietā T-234/01 *Andreas Stihl/TTSB* (oranžas un pelēkas krāsas kombinācija) (Krājumā vēl nav publicēts), kuros tā nosprieda, ka abstraktas krāsas vai abstraktas krāsu kombinācijas spēj veidot Kopienas preču zīmes 1993. gada 20. decembra Padomes Regulas (EK) Nr. 40/94 par Kopienas preču zīmēm (OV L 11, 1994., 1. lpp.), kas grozīta, pārņemot Direktīvas 2. panta regulējumu, 4. panta nozīmē. Tomēr jāatgādina, ka nevienā no iepriekš minētajām lietām tiesā netika izskatīts jautājums par to, vai viena vai vairākas krāsas kā tādas spēj veidot preču zīmi.

39. Tāpat no šīs judikatūras var secināt, ka Vācijas kompetentajām iestādēm ir jānovērtē, vai zilu un dzeltenu krāsu var reģistrēt kā preču zīmi reģistrācijas pieteikumā norādītajām precēm, ņemot vērā Tiesas iepriekš minētajā spriedumā lietā *Libertel* noteiktos kritērijus. Tādējādi šīm iestādēm būtu jāņem vērā visi konkrētā gadījuma apstākļi, jo īpaši šo krāsu iepriekšējais lietojums, vispārīgās intereses nepamatoti neierobežot minēto krāsu pieejamību citiem uzņēmējiem, kuri piedāvā tāda paša veida preces, un, visbeidzot, preču skaits, kam tiek pieteikta reģistrācija, turklāt šis pēdējais kritērijs ir būtisks, no vienas puses, lai novērtētu attiecīgo krāsu atšķirtspēju un, no otras puses, lai saglabātu šīs krāsas pieejamas vispārīgo interešu labā.

41. Šeit neatkārtot šo elementu kopumu, ko jau esmu izklāstījis savos secinājumos iepriekš minētajā lietā *Libertel*. Lūdzu Tiesu uz to atsaukties, ciktāl tas ir nepieciešams. Šoreiz tikai izklāstīšu galvenos iemeslus, kuru dēļ, manuprāt, divas krāsas kā tādas neatbilst Direktīvas 2. panta noteikumiem. Tāpat vēlos norādīt, kādēļ uzskatu, ka atšķirīgs risinājums būtu pretrunā Direktīvas mērķiem.

A — Direktīvas 2. panta noteikumi

40. Nevaru piekrist šādai judikatūras nostājai. Lai arī iemesli, kuru dēļ uzskatu, ka divas krāsas kā tādas neatbilst Direktīvas 2. panta noteikumiem, lielā mērā sakrīt ar to, ko jau izklāstīju iepriekš minētās lietas *Libertel* secinājumos, uzskatu, ka šī strīda īpašie apstākļi par reģistrācijas pieteikumu divām krāsām kā tādām un tas, ka *Bundespatentgericht* uzturēja šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, neskatoties uz minētā sprieduma pastāvēšanu, ir pietiekams pamats, lai Tiesa šo jautājumu pārskatītu.

42. Kā esmu to jau iepriekš norādījis, *Heidelberger Bauchemie* kā preču zīmi lūdz reģistrēt zilu un dzeltenu krāsu bez noteikta izvietojuma tā, kā tās ir norādītas reģistrācijas pieteikumā un apzīmētas ar *RAL* identifikācijas kodu. Kā to *Bundespatentgericht* ļoti skaidri izklāsta, šāds pieteikums ir jāanalizē tādējādi, ka prasītājs lūdz aizsardzību krāsām kā tādām, vispārējā un abstraktā veidā, nenorobežojot to telpiskumu divās vai trijās dimensijās vai kādā konfigurācijā, tas ir, bez noteikta veidola, formas, izpildījuma vai izvietojuma ierobežojuma. Šādā gadījumā prasītājs vēlas izmantot šīs krāsas jebkurā sev vēlamā veidā, lai apzīmētu reģistrācijas

pieteikumā norādītās preces, un vēlas, lai visi izmantotie veidi tiktu aizsargāti. Tātad aizsargājamais priekšmets ir divu pieteikto krāsu lietojums, lai apzīmētu reģistrācijas pieteikumā norādītās preces, neatkarīgi no tā, kāds būtu izvietojums, kurā minētās krāsas parādītos saistībā ar šīm precēm.³⁷

krāsām neatkarīgi no to izvietojuma, kādā tās parādās saistībā ar šajā pieteikumā norādītajām precēm vai pakalpojumiem. Tādējādi, novērtējot to, vai krāsa var piemist atšķirtspēja Direktīvas 2. panta nozīmē, ir jānoskaidro, vai atbilde uz jautājumu, vai divas krāsas var parādīt atšķirību starp viena uzņēmuma precēm vai pakalpojumiem un citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem neatkarīgi no to izvietojuma, kādā tās parādītos saistībā ar šīm precēm vai pakalpojumiem.

43. Ņemot vērā šos elementus, uzskatu, ka Direktīvas 2. panta noteikumi nav izpildīti. Iesākumā minēšu nosacījumu, saskaņā ar kuru preču zīmei ir jābūt tādai, kurai var piemist atšķirtspēja, šādi pildot preču zīmes galveno funkciju.

1) Tāds, kam var piemist atšķirtspēja

44. Ja reģistrācijas pieteikums ir par divām krāsām kā tādām, tad, kā redzams iepriekš, tā mērķis ir iegūt uzņēmuma tiesības uz šīm

45. Uzskatu, ka atbildei uz šādu jautājumu jābūt noraidošai. Faktiski iespējas izvietot divas krāsas kopā saistībā ar kādu preci vai pakalpojumu praksē ir neierobežotas. Tādējādi preču zīmes, ko veidotu zila un dzeltena krāsa kā tāda, saņēmējs varētu tās izmantot uz attiecīgo preču ārējās virsmas vai uz to iepakojuma, mijot zilas un dzeltenas līnijas vai ģeometriskas figūras, kā, piemēram, zilus aplus uz dzeltena fona u. tml. Taču šo krāsu kopumā radītais iespaids un tātad to atšķirtspēja būs ļoti dažāda atkarībā no saņēmēja izvēlētajā izvietojuma un proporcijas, kādā katru no krāsām izmanto attiecībā pret otru.

37 — Tāds pieteikums ir atšķirīgs no preču zīmes reģistrācijas pieteikuma, kas satur krāsas, kuras precei pielieto noteiktā izvietojumā, kā tas bija Tiesas izskatīto lietu gadījumos, un kuras attiecās uz vēlas mazgāšanas vai trauku mazgāšanas līdzekļu tabletēm (skat., jo īpaši, 2001. gada 19. septembra spriedumus lietā T-335/99 *Henkel/ITSB* (sarkana un balta taisnstūra tablete) (*Recueil*, II-2581. lpp.) un T-30/00 *Henkel/ITSB* (skalozāns līdzekļa veidols) (*Recueil*, II-2663. lpp.)). Šajās lietās runa bija par trīsdimensiju vai telpiskām preču zīmēm, kur parādās tabletes forma vai attēlojums perspektīvā, kas satur divus dažādu krāsu slāņus. Turpretī pieteikums pamata lietā ir salīdzināms ar lietām, kas ir iepriekš minēto spriedumu *Viking-Univelttechnik/ITSB* (zaļas un pelēkas krāsas salikums) un *Andreas Stihl/ITSB* (oranžas un pelēkas krāsas kombinācija) pamatā, kur prasītāji lēkšējā tirgus saskanošanas birojam (preču zīmes, paraugi un modeļi) (ITSB) pieteica divu krāsu — attiecīgi, zaļas un pelēkas un oranžas un pelēkas — Kopienas preču zīmes reģistrāciju bez noteikta minēto krāsu izvietojuma.

46. Faktiski, kā Tiesa to norādīja iepriekš minētajā spriedumā lietā *Libertel*, ja arī krāsas spēj izraisīt zināmas asociācijas un

radīt izjūtas, pēc savas būtības tās tomēr nespēj sniegt precīzu informāciju. Vēl jo mazāk tādēļ, ka parasti un plaši tās tiek lietotas preču un pakalpojumu reklāmā un tirdzniecībā savas pievilcības dēļ, bez konkrēta vēstījuma.³⁸ Tātad tikai dažiem noteiktiem divu krāsu izvietojumiem var piemist atšķirtspēja.

47. Tomēr, ja pieņemtu, ka divām krāsām kā tādām var piemist atšķirtspēja, pamatojot, ka tās var izpildīt šo nosacījumu, bet tikai dažos noteiktos izvietojumos, manuprāt, tā rezultātā tiktu pārprasts pats reģistrācijas priekšmets, kas vērsti uz to, lai iegūtu izņēmuma tiesības uz visiem iespējamajiem veidoļiem, kuros minētās krāsas var parādīties. Vārdis "zīmes gadījumā" tādējādi būtu jāatzīst, ka vairākiem burtiem var piemist atšķirtspēja un ka katrs no tiem var būt izņēmuma tiesību priekšmets, pamatojot, ka, tiklīdz šie burti veido vārdu, tiem var piemist atšķirtspēja.

48. Pretēji tam, ko uzsver *Heidelberger Bauchemie*, un Tiesas pieņemtajai nostājai

iepriekš minētajā lietā *Libertel*³⁹, neuzskatu, ka viena vai vairākas krāsas kā tādas lietošanas rezultātā var iegūt atšķirtspēju. Kā to *Heidelberger Bauchemie* godīgi norādīja savos rakstiskajos apsvērumos⁴⁰ un tiesas sēdē, uzņēmumi, kas vēlas sabiedrību pieradināt pie savām "firmas" krāsām un izmantot šīs krāsas, lai identificētu savas preces, izvairīsies izmantot veidoļus, kas vairs neļauj atšķirt izcelsmi, un faktiski minētās krāsas vienmēr tiek lietotas zināmas konfigurācijas ietvaros. Šo nostāju Tiesa pauda arī iepriekš minētajos spriedumos lietā *Viking-Umwelttechnik/ITSB* (zaļas un pelēkas krāsas salikums)⁴¹ un lietā *Andreas Stihl/ITSB* (oranžas un pelēkas krāsas kombinācija)⁴², kuros tā uzskatīja, ka, nesistemātiski izvietojot krāsas uz precēm, nerodas daudz un dažādi izkārtojumi, kas neļauj patērētājam uztvert un iegaumēt noteiktu kombināciju, ko viņš uzreiz un droši varētu izmantot kā pieredzi, atkārtoti iepērkoties.

49. Šo atzinumu var vispārināt. Uzskatu, ka iepazīstināšanas process var piešķirt atšķirtspēju vienai vai vairākām krāsām tikai tad, ja tās tiek lietotas saistībā ar to pašu preci vai to pašu pakalpojumu vienādos vai pietiekami līdzīgos apstākļos. Tāpat šis process var attiekties uz dažādu kategoriju precēm vai pakalpojumiem, ja vien apstākļi, kuros krāsas parādās saistībā ar attiecīgo preci vai pakalpojumu kopumu, parāda pietiekami daudz

39 — 67. punkts.

40 — 7. lappuse.

41 — 34. punkts.

42 — 37. punkts.

38 — 40. punkts.

kopsaucēju, lai ļautu patērētājiem tiem visiem piedēvēt to pašu izcelsmi. Citiem vārdiem runājot, nedomāju, ka patērētāju iepazīstināšana ar divām uzņēmuma "firmas" krāsām ļauj pieņemt, ka šie paši patērētāji varētu atpazīt šī uzņēmuma preces vai pakalpojumus neatkarīgi no krāsu izvietojuma, kuros tās turpmāk izmantotu saistībā ar minētajām precēm un pakalpojumiem.

50. Ņemot vērā šos elementus, uzskatu, ka divām krāsām kā tādām nevar piemist atšķirtspēja Direktīvas 2. panta nozīmē. Šo krāsu spēja izpildīt otru nosacījumu, kas attiecas uz grafisku attēlojumu, šķiet vēl vairāk apstrīdama.

2) Grafisks attēlojums

51. No judikatūras izriet, ka Direktīvas 2. pantā prasītajam grafiskajam attēlojumam jāļauj apzīmējumu attēlot vizuāli, jo īpaši ar figūru, līniju vai burtu palīdzību, tādā veidā,

lai to varētu precīzi identificēt, [un] minētajam attēlojumam jābūt skaidram, precīzam, pilnīgam, viegli uztveramam, saprotamam, pastāvīgam un objektīvam.⁴³

52. Tāpat no iepriekš minētas judikatūras izriet, ka šī prasība tieši attiecas uz diviem mērķiem. Pirmais ir ļaut kompetentajām iestādēm veikt reģistrācijas pieteikumu iepriekšēju izvērtējumu, kā arī publikāciju un uzturēt atbilstošu un precīzu preču zīmju reģistru. Otrais mērķis, kas lielā mērā ir atkarīgs no pirmā mērķa pienācīgas īstenošanas, ir ļaut uzņēmējiem uzzināt par viņu esošo vai potenciālo konkurentu veiktām reģistrācijām vai iesniegtiem reģistrācijas pieteikumiem un tādējādi izmantot nozīmīgo informāciju attiecībā uz trešo personu tiesībām.⁴⁴ Tādējādi preču zīmju tiesību sistēma nodrošina tiesisko drošību.⁴⁵

53. Pretēji tam, ko Tiesa nosprieda iepriekš minētajā spriedumā lietā *Libertel*, neuzskatu, ka krāsas apzīmēšana ar starptautiski atzītu identifikācijas kodu un *a fortiori* divu krāsu apzīmēšana tādā veidā ļautu sasniegt izvirzītos mērķus. Faktiski šo mērķu īstenošana pieprasa, lai kompetentās iestādes un citi

43 — Iepriekš minētā sprieduma *Sieckmann* 46. līdz 55. punkts, sprieduma *Libertel* 28. un 29. punkts un sprieduma *Shield Mark* 51. punkts.

44 — Iepriekš minētā sprieduma *Sieckmann* 48. līdz 51. punkts.

45 — *Ibidem*, 37. punkts.

uzņēmēji varētu novērtēt, vai preču zīme, kas veidota no divām krāsām kā tādām, ir identiska un vai pastāv iespēja to sajaukt ar citu apzīmējumu, kas norāda uz identiskām vai līdzīgām precēm vai pakalpojumiem.

56. Taču jēdzienu "identiskums" un "iespēja sajaukt" vērtējums obligāti pieprasa precīzu attiecīgā apzīmējuma un preču zīmes pārziņāšanu, kādus tos redz attiecīgā sabiedrība. Šī analīze izriet no Tiesas judikatūras attiecībā uz kritērijiem, balstoties uz kuriem šie jēdzieni ir jānovērtē, [un] Direktīvas 4. un 5. panta ietvaros šiem kritērijiem ir jābūt identiskiem⁴⁶.

54. Tādējādi no Direktīvas 4. panta izriet, ka kompetentajām iestādēm ir jāatsakās reģistrēt apzīmējumu, ja tas ir vienāds ar agrāku preču zīmi un ja ar šo apzīmējumu vai preču zīmi saistītās attiecīgās preces vai pakalpojumi arī ir identiski. Šis pats pants tāpat nosaka, ka attiecīgajām iestādēm ir jāatsakās reģistrēt apzīmējumu, ja tā identiskuma vai līdzības ar agrāku preču zīmi dēļ un sakarā ar attiecīgo preču vai pakalpojumu identiskumu vai līdzību sabiedrības uztverē pastāv iespēja tos sajaukt.

57. Tādējādi iepriekš minētajā spriedumā lietā *LTJ Diffusion* Tiesa precizēja, ka "identiskuma" jēdziens nosaka — abiem salīdzināmajiem elementiem ir jābūt pilnīgi vienādiem.⁴⁷ No tā Tiesa secina, ka apzīmējums ir identisks attiecīgajai preču zīmei, ja tas atdarina visus preču zīmi veidojošos elementus bez izmaiņām vai papildinājumiem.⁴⁸ Tomēr Tiesa piebilda, ka apzīmējuma un attiecīgās preču zīmes identiskuma uztvere ir jāvērtē vispārēji, vadoties pēc pietiekami informēta un saprātīgi uzmanīga un apdomīga vidusmēra patērētāja spējas uztvert apzīmējumu kopumā.⁴⁹

55. Vienlaikus Direktīvas 5. pants paredz, ka preču zīmes īpašnieks, no vienas puses, ir tiesīgs aizliegt trešām personām bez viņa piekrišanas izmantot komercdarbībā preču zīmei identisku apzīmējumu saistībā ar precēm un pakalpojumiem, kas ir identiski precēm un pakalpojumiem, kuriem reģistrēta minētā preču zīme. Tāpat, no otras puses, viņš var aizliegt lietot apzīmējumu, ja identiskuma vai līdzības ar preču zīmi dēļ un attiecīgo preču vai pakalpojumu identiskuma vai līdzības dēļ sabiedrības uztverē pastāv iespēja tos sajaukt.

58. Tāpat, saskaņā ar judikatūru, iespēja sajaukt sabiedrības uztverē ir jāvērtē vispārēji.

46 — Šajā sakarā skat. 2003. gada 20. marta sprieduma lietā C-291/00 *LTJ Diffusion* (*Recueil*, I-2799, lpp.) 43. punktu.

47 — 50. punkts.

48 — 51. punkts.

49 — 52. punkts.

rēji, ņemot vērā visus interpretācijai nozīmīgus faktorus.⁵⁰ Šim vispārējam novērtējumam ir jāņem vērā jo īpaši vizuālā, fonētiskā un konceptuālā attiecīgo preču zīmju līdzība, un tam ir jābalstās uz minēto preču zīmju radīto kopiespaidu, jo īpaši ņemot vērā to raksturojošos un dominējošos elementus.⁵¹ Visbeidzot, šis novērtējums ir jāveic, ievērojot to, kā vidusmēra patērētājs uztver konkrēto preču zīmi saistībā ar šīm precēm vai pakalpojumiem.⁵²

59. No tā izriet, ka preču zīmes grafiskam attēlojumam ir jāļauj kompetentajām iestādēm un citiem uzņēmējiem salīdzināt attiecīgā apzīmējuma un preču zīmes radīto kopiespaidu, ņemot vērā to raksturojošos un dominējošos elementus. Tomēr ir jākonstatē, ka kompetentajām iestādēm būtu ļoti grūti veikt šādu salīdzinājumu, ja preču zīmi veidotu divas krāsas kā tādas. Faktiski šādu preču zīmi realitātē var atspoguļot ļoti dažādos veidos. Nenoliedzami, ka atkarībā no izvietojuma, kādā krāsas parādītos, un jo īpaši atkarībā no krāsu savstarpējās proporcijas preču zīmes radītais kopiespaids, tāpat kā tās raksturojošie un dominējošie elementi, var būt ļoti dažāds.

50 — 1997. gada 11. novembra spriedums lietā C-251/95 *SABEL, Recueil*, I-6191. lpp., 22. punkts; 1998. gada 29. septembra spriedums lietā C-39/97 *Canon, Recueil*, I-5507. lpp., 16. punkts; 1999. gada 22. jūnija spriedums lietā C-342/97 *Lloyd Schuhfabrik Meyer, Rec.*, I-3819. lpp., 18. punkts, un 2000. gada 22. jūnija spriedums lietā C-425/98 *Marca Mode, Recueil*, I-4861. lpp., 40. punkts.

51 — Iepriekš minētā sprieduma lietā *Sabel* 23. punkts un sprieduma lietā *Lloyd Schuhfabrik Meyer* 25. punkts.

52 — *Ibidem*.

60. Līdz ar to, saņemot divu krāsu kā tādu reģistrācijas pieteikumu, kompetentajām iestādēm, vadoties pēc iepriekš minētajā judikatūrā definētiem kritērijiem, būtu ļoti grūti izvērtēt, vai šī preču zīme salīdzinājumā ar jau reģistrētu preču zīmi identiskām vai līdzīgām precēm vai pakalpojumiem, kas satur [abas] šīs krāsas vai vienu no tām, vai tām līdzīgas nianšes, ir identiska vai rada iespēju sajaukt. Tāpat, ja būtu reģistrēta preču zīme, kuru veido divas krāsas kā tādas, kompetentās iestādes nevarētu noteikt, vai, piemērojot šos kritērijus, reģistrācijas pieteikums apzīmējumam, kuru veido viena vai divas attiecīgās krāsas vai tām tuvas nianšes, nav pretrunā kādam no atteikuma iemesliem, kas noteikti Direktīvas 4. pantā. Tātad ir jāatgādina, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā *Libertel* Tiesa uzsvēra — Direktīvas sistēma, kas balstās uz iepriekšēju reģistrācijas pārbaudi, nevis uz pārbaudi *a posteriori*, nosaka, ka reģistrācijas pieteikuma izvērtēšana neaprobežojas ar minimālu pārbaudi, bet, gluži pretēji, piešķir tai stingru un pilnīgu raksturu, lai izvairītos no tā, ka preču zīmes tiek reģistrētas kļūdaini⁵³.

61. To pašu iemeslu dēļ uzņēmējs, pastāvot preču zīmei, kas veidota no divām krāsām kā tādām, nevarētu droši noteikt, kādas ir viņa tiesības attiecībā uz šīm krāsām un tām tuvām niansēm saistībā ar precēm vai pakalpojumiem, kas ir identiski vai līdzīgi precēm vai pakalpojumiem, attiecībā uz

53 — 59. punkts.

kuriem šī preču zīme ir reģistrēta. Tādējādi varētu arī uzskatīt, kā to dara Nīderlandes valdība⁵⁴, ka ir tiesības izmantot šīs krāsas figurāla apzīmējuma ietvarā, jo no divām krāsām kā tādām veidota preču zīme ir vispārēja un nepietiekami specifiska, lai starp attiecīgo preču zīmi un šādu apzīmējumu pastāvētu līdzība vai iespēja sajaukt. No otras puses, varētu piekrist Apvienotās Karalistes valdības viedoklim⁵⁵, saskaņā ar kuru no divām krāsām kā tādām veidotas preču zīmes īpašniekam ir nodrošināta aizsardzība pret šo krāsu vai tām tuvu nianšu izmantošanu komercdarbībā neatkarīgi no formas, kādā šīs krāsas tiek lietotas. Šāda nenoteiktība norāda uz to, ka netiktu ievērota tiesiskās drošības prasība, kas veido vienu no mērķiem, kurš ir pamatā nosacījumam par apzīmējuma spēju tikt grafiski attēlotam.

62. Tātad divu krāsu kā tādu apzīmēšanu ar starptautiski atzītu identifikācijas kodu nevar uzskatīt par grafisku attēlojumu Direktīvas 2. panta nozīmē.

3) Apzīmējuma pastāvēšana

63. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Libertel* Tiesa apzīmējuma pastāvēšanu pirmo

reizi noteica kā autonomu nosacījumu spējai veidot preču zīmi Direktīvas 2. panta nozīmē. Tomēr tā nesniedza jēdziena "apzīmējums" definīciju. Vispārējā nozīmē apzīmējums ir uztverama lieta, kas ļauj secināt, ka pastāv cita lieta vai īstenība, ar kuru tā ir saistīta. Tātad apzīmējums ir kaut kas uztverams un to var individuāli identificēt.

64. Turklāt Tiesa ir sniegusi jēdziena "apzīmējums" interpretāciju, iepriekš minētajā spriedumā lietā *Libertel* norādot, ka nevar vadīties pēc tā, ka krāsa kā tāda ir apzīmējums, jo parasti krāsa ir vienkārša lietu īpašība. Tātad krāsa apzīmējumu var veidot tikai noteiktā kontekstā.⁵⁶

65. Tomēr Tiesa turpinājumā norāda, ka krāsa kā tāda saistībā ar precī vai pakalpojumu spēj veidot apzīmējumu.⁵⁷ Šis secinājums neatbilst tam, kas bijis iepriekš. Ja krāsa, kā to uzskatu arī es, nevar veidot apzīmējumu citādi kā tikai noteiktā kontekstā, tad vairs nav runas par krāsu kā tādu, proti, par krāsu kā abstraktu būtību, jo tā nekad nav sastopama realitātē. Apzīmējums ir krāsa, kas lietota īpašā kontekstā, proti, tā pārklāj

54 — Rakstisko apsvērumu 35. punkts.

55 — Rakstisko apsvērumu 33. punkts.

56 — 27. punkts.

57 — *Ibidem*.

preci vai preces iepakojumu vai tā parādās kādas noteiktas formas vai kontūru ietvaros. Tas ir šis īpašais konteksts, kas ļauj krāsai kļūt par apzīmējumu. Tā kā šī spēja kļūt par apzīmējumu ir atkarīga no konteksta, krāsa kā tāda var ļaut veidot dažādus apzīmējumus, lai apzīmētu noteiktas preces vai pakalpojumus.

reģistrācija. Šo iemeslu dēļ uzskatu, ka divas krāsas kā tādas neveido apzīmējumu Direktīvas 2. panta nozīmē.

66. Šī pati analīze tiek piemērota *a fortiori* attiecībā uz divu krāsu kā tādu reģistrācijas pieteikumu. Faktiski divas krāsas saistībā ar precēm vai pakalpojumiem var ļaut veidot ievērojamu, pat neierobežotu apzīmējumu skaitu. Kā jau to iepriekš norādīju, tāds turklāt ir šāda veida preču zīmes pieteicēja mērķis, kurš tādējādi vēlas paturēt iespēju izmantot attiecīgās krāsas pēc paša ieskatiem, lai apzīmētu savas preces vai pakalpojumus. No tā izriet, ka tāda attēla gadījumā prasītājs reģistrācijai iesniedz nevis apzīmējumu, bet gan elementus, no kuriem viņš turpmāk varēs veidot visus apzīmējumus, kādus vien vēlēšies.

68. Visbeidzot uzskatu, ka krāsu kā tādu pievienošana to apzīmējumu uzskaitījumam, kuri var veidot preču zīmi, kas ir ietverts Direktīvas 2. pantā, nesaskan ar Direktīvas mērķiem.

B — Direktīvas mērķi

69. Direktīvas mērķis, kā tas izriet no tās pirmā, septītā, devītā un desmitā apsvēruma, ir visās dalībvalstīs saskaņot nosacījumus preču zīmes tiesību iegūšanai un tiesību aizsardzībai, ko tās piešķir preču zīmes īpašniekam. Tāpat nav šaubu, ka šīs saskaņošanas mērķis ir novērst dalībvalstu tiesību aktos attiecībā uz preču zīmēm pastāvošas atšķirības, kas var kavēt brīvu preču apriti un radīt šķēršļus pakalpojumu sniegšanas brīvībai. Turklāt Direktīva tiecas veicināt brīvu konkurenci kopējā tirgū.

67. Taču, kā to pareizi uzsver *Bundespatentgericht*, Direktīvas sistēma uzliek prasītājam precizitātes pienākumu attiecībā uz apzīmējumu, ko viņš lieto vai ir lietojis, [un] šis pienākums ir kā kompensācija par izņēmuma tiesībām, ko viņam piešķirs šī apzīmējuma

70. Līdz ar to šo mērķu īstenošana nosaka, ka preču zīmes reģistrācija, kā arī aizsardzība, ko šī reģistrācija piešķir preču zīmes īpašnie-

kam, ir jāpakļauj vienādiem nosacījumiem visās dalībvalstīs. Šajā sakarā, kā to norādīju jau iepriekš, Tiesa precizēja, kādi ir kritēriji, uz kuru pamata ir jāizvērtē jēdziens "identiskums" un "iespēja sajaukt" gan 4. panta, kas attiecas uz iemesliem reģistrācijas atteikumam, gan arī 5. panta, kas nosaka ar preču zīmi piešķirtās tiesības, ietvaros.

71. Taču, kā jau arī iepriekš norādīju, valsts iestādēm būtu ļoti grūti piemērot šos kritērijus preču zīmei, kuru veido divas krāsas kā tādas, ņemot vērā to, ka šīs krāsas neveido apzīmējumu, ko prasītājs izmantojis vai izmantos realitātē, lai apzīmētu savas preces vai pakalpojumus, bet gan nozīmīgu, pat neierobežotu skaitu iespējamu apzīmējumu. Tātad varētu piekrist Nīderlandes valdības viedoklim, saskaņā ar kuru preču zīme, kuru veido divas krāsas kā tādas, ir tik abstrakta, ka tā nerada iespēju sajaukt ar grafiskām preču zīmēm, kurās ir izmantotas tās pašas krāsas vai tām tuvas nianšes noteiktas konfigurācijas ietvaros. Tādējādi valsts iestādes varētu uzskatīt, piemēram, ka preču zīme, ko veido zila un dzeltena krāsa, nav identiska un nerada iespēju sajaukt ar apzīmējumu, kuru veido dzeltens aplis zila kvadrāta centrā, jo šāds apzīmējums atšķiras no minētās preču zīmes, pateicoties savai īpašajai formai, proti, aplim kvadrātā. Tātad tādu grafisku preču zīmju pastāvēšana, ko veido attiecīgās krāsas, nebūtu šķērslis pieteikumam reģistrēt minētās krāsas kā tādas kā preču zīmi. Turklāt šādas preču zīmes

sapņēms nevarētu iebilst pret to, ka šīs pašas krāsas vai tām tuvas nianšes lieto konkurenti specifisku grafisko preču zīmju ietvaros. Līdz ar to tiktu pieļauta vieglāka tādu preču zīmju reģistrācija, ko veido divas abstraktas krāsas, jo šādas preču zīmes uzskatītu par "vājām" preču zīmēm.

72. Turpretī citu dalībvalstu kompetentās iestādes varētu uzskatīt, ka krāsu kā tādu kā preču zīmju reģistrācija piešķir to īpašniekiem izņēmuma tiesības uz šīm krāsām, kā arī uz tām tuvām nianšēm, lai kāds arī būtu veidols vai izvietojums, kuros minētās krāsas varētu parādīties saistībā ar attiecīgajām precēm vai pakalpojumiem. Šādos apstākļos tādas agrākas grafiskas preču zīmes reģistrāciju, kuru veido viena vai divas attiecīgās krāsas, varētu uzskatīt par šķērslī pieteikumam reģistrēt šīs divas krāsas kā tādas vai tām tuvas nianšes kā preču zīmes. Tāpat šādas preču zīmes reģistrācija ļautu tās īpašniekam iebilst pret to, ka minētās krāsas jebkādā formā tiek lietotas komercdarbībā saistībā ar reģistrācijas pieteikumā norādītajām precēm vai pakalpojumiem.

73. Pieņemums, ka divas krāsas kā tādas var reģistrēt kā preču zīmi, var radīt nozīmīgas pretrunas dalībvalstu kompetento iestāžu

vidū attiecībā uz nosacījumiem, ar kādiem šādas preču zīmes var reģistrēt un aizsargāt. Tāpat šīs pretrunas kaitētu brīvai konkurencei konkrētajā tirgū. Faktiski tas varētu kavēt uzņēmēju, kas apzīmējis savas preces vai pakalpojumus ar grafisku preču zīmi, kuru veido viena vai vairākas krāsas, ar šo pašu preču zīmi piedāvāt savas preces vai pakalpojumus citā dalībvalstī, kurā divu krāsu kā tādu kā preču zīmes reģistrācija tiek interpretēta tādējādi, ka tā piešķir izņēmuma tiesības jebkāda veida šo krāsu lietojumam saistībā ar precēm vai pakalpojumiem, kuri ir identiski vai līdzīgi precēm vai pakalpojumiem, kas noteikti reģistrācijā. Jebkurā gadījumā pat nedrošība, kas saistīta ar tiesībām, ko krāsu kā tādu kā preču zīmes reģistrācija konkrētajā valstī piešķir tās īpašniekam, varētu kavēt uzņēmēju piedāvāt savas preces vai pakalpojumus šajā valstī, lai neuzņemtos risku tikt iesūdzētam tiesā.

dažādi, atkarībā no tā, vai dalībvalstu kompetentās iestādes uzskata, ka divu krāsu kā tādu kā preču zīmes reģistrācija jebkādā veidā kavē citus uzņēmējus izmantot šīs pašas krāsas vai tām tuvas nianses.

75. Visbeidzot, pretēji Komisijas un *Heidelberg Bauchemie* viedoklim, nedomāju, ka tiesiskās šaubas par krāsu kā tādu kā preču zīmes reģistrāciju var atrisināt ar judikatūras palīdzību tādā nozīmē, lai šāda reģistrācija pilnībā atbilstu Direktīvas sistēmai un mērķiem. Faktiski ir redzams, ka jautājums par to, kā novērtēt jēdzienus "identiskums" un "iespēja sajaukt" ar preču zīmi, kuru veidotu divas krāsas kā tādas, pieļauj šādu preču zīmju piešķirto tiesību divas dažādas izpratnes koncepcijas: runa var būt par "vāju" preču zīmi vai arī par preču zīmi, kas piešķir izņēmuma tiesības jebkādā veidā lietot attiecīgās krāsas vai tām tuvas nianses saistībā ar precēm, kas ir identiskas vai līdzīgas reģistrācijas pieteikumā norādītajām precēm.

74. Turklāt praktiska neiespējamība piemērot judikatūras izvirzītos kritērijus, lai izvērtētu jēdzienus "identiskums" un "iespēja sajaukt" attiecībā uz apzīmējumu, kuru veido divas krāsas kā tādas, var novest pie tā, ka kompetentās iestādes pretrunīgi piemēro iepriekš minētajā spriedumā lietā *Libertel* izvirzītos kritērijus. Jo īpaši ņemot vērā to, ka pieejamības prasību varētu piemērot ļoti

76. Manuprāt, ņemot vērā Direktīvas sistēmu un mērķus, abi šie alternatīvie risinājumi būtu apstrīdami.

77. Kas attiecas uz koncepciju, saskaņā ar kuru preču zīmes, ko veido divas krāsas kā tādas, būtu "vājas" preču zīmes, tā neatbilst likumdevēja nolūkam, kas nevēlējās Direktīvā sekmēt šādu preču zīmju attīstību. Tieši pretēji — tas vēlējās ierobežot reģistrēto preču zīmju skaitu un piešķirt šīm preču zīmēm vienādu paaugstinātu aizsardzības līmeni visās dalībvalstīs.⁵⁸ Turklāt šī koncepcija mazinātu lielas uzņēmēju daļas interesi par šāda veida preču zīmju reģistrāciju.

78. Kas attiecas uz pretējo koncepciju, saskaņā ar kuru divu krāsu kā tādu kā preču zīmes reģistrācija piešķirtu tās saņēmējam izņēmuma tiesības uz minētajām krāsām, lai kādi būtu izvietojumi, kuros šīs krāsas parādītos saistībā ar attiecīgajām precēm un pakalpojumiem, tā piešķirtu preču zīmes īpašniekam plašāku aizsardzību nekā apzīmējums, ko tas lietojis vai lietos realitātē. Taču šādas sekas ir pretrunā preču zīmju tiesību sistēmai. Faktiski šī sistēma ir paradoksāla, jo tā vienam atsevišķam uzņēmējam uz nenoteiktu laiku piešķir izņēmuma tiesības uz apzīmējumiem, kas kalpo preču un pakalpojumu komercializācijai, nolūkā veicināt konkurenci konkrētajā tirgū. No šī paradoksa judikatūra ļoti loģiski secināja, ka izņēmuma tiesības var piešķirt tikai ar stingru nosacījumu, ka attiecīgais apzīmē-

jums patiešām atbilst savai izcelsmes norādes funkcijai.⁵⁹

79. Turklāt divu krāsu kā tādu kā preču zīmes reģistrācija radītu jautājumu par Direktīvas 10. un 12. panta noteikumu lietderīgo iedarbību attiecībā uz šādas preču zīmes īpašnieka pienākumiem. Ir skaidrs, ka, piemērojot Direktīvas 10. un 12. pantu, preču zīmes īpašniekam tā ir faktiski jālieto, lai šī preču zīme netiktu atcelta. Saskaņā ar 10. panta 2. punktu, preču zīmes faktiska lietošana ir arī preču zīmes lietošana veidā, kas atšķiras pēc sastāvdaļām, kuras nemaina zīmes atšķirtspēju veidā, kādā tā tika reģistrēta. No tā izriet, ka šo noteikumu piemērošana obligāti pieprasa, lai divu krāsu preču zīmes reģistrāciju atzītu tikai tad, ja tās tiek izvietotas noteiktā veidā. Ja preču zīmi veido no krāsām kā tādām, tātad varētu pietikt ar jebkādu šo krāsu lietojumu, apzīmējot attie-

59 — Skat., jo īpaši, 2002. gada 12. novembra sprieduma lietā C-206/01 *Arsenal Football Club (Recueil, I-10273, lpp.)* 51. punktu, un sprieduma iepriekš minētajā lietā *LTJ Diffusion* 48. punktu. Šajā sakarā ir jānorāda uz Tiesas EKL 30. panta interpretāciju, saskaņā ar kuru brīvas preču aprites princips izņēmumi, kas tiek atļauti šajā pantā, lai nodrošinātu rūpnieciskā un komerciālā īpašuma aizsardzību, tiek attaisnoti tikai tiktāl, ciktāl tie nodrošina tādu tiesību saglabāšanu, kas ir specifiskas šāda veida īpašumam [skat., jo īpaši, 1976. gada 22. jūnija sprieduma lietā 119/75 *Terrapin (Recueil, 1039, lpp.)* 5. punktu, un 2002. gada 23. aprīļa sprieduma lietā C-143/00 *Boehringer Ingelheim u. c. (Recueil, I-3759, lpp.)* 28. punktu]. Tāpat skat. Tiesas judikatūru attiecībā uz Direktīvas 7. panta interpretāciju par preču zīmes piešķirto tiesību izsmelšanu [skat., jo īpaši, 1996. gada 11. jūlija sprieduma apvienotajās lietās C-427/93, C-429/93 un C-436/93 *Bristol-Myers Squibb u. c. (Recueil, I-3457, lpp.)* 41. un 42. punktu].

58 — Astotais līdz desmitais apsvērums.

cīgās preces vai pakalpojumus, lai veidotu preču zīmes faktisku lietojumu un tādējādi neierobežotu laiku saglabātu izņēmuma tiesības uz minētajām krāsām.

80. Ņemot vērā, šo elementu kopumu, uzskatu, ka divu krāsu kā tādu kā preču zīmes reģistrācija nav vērtējama šauri katrā

atsevišķā gadījumā, kā to paredz Direktīvas 3. pants, bet ir principiāli neiespējama, pamatojoties uz Direktīvas 2. pantu. Tādēļ piedāvāju Tiesai atgriezties pie iepriekš minētajā spriedumā lietā *Libertel* ieņemtās nostājas un atbildēt *Bundespatentgericht*, ka krāsas vai krāsu kombinācijas, kas reģistrācijas pieteikumā norādītas abstraktā veidā un bez kontūrām un kuru nianse ir izskaidrotas ar norādi uz krāsas paraugu un precizētas saskaņā ar atzītu krāsu klasifikāciju, neatbilst Direktīvas 2. pantā paredzētajiem noteikumiem.

VI — Secinājumi

81. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, piedāvāju Tiesai uz *Bundespatentgericht* uzdotajiem jautājumiem atbildēt šādi:

“Krāsas vai krāsu kombinācijas, kas reģistrācijas pieteikumā norādītas abstraktā veidā un bez kontūrām un kuru nianse ir izskaidrotas ar norādi uz krāsas paraugu un precizētas saskaņā ar atzītu krāsu klasifikāciju, neatbilst nosacījumiem, lai veidotu preču zīmi Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmās direktīvas 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm, 2. panta nozīmē tādā ziņā, ka tās neveido apzīmējumu, ko var attēlot grafiski un kas spēj parādīt atšķirību starp viena uzņēmuma precēm vai pakalpojumiem un citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem.”